

Силабус
навчальної дисципліни
«Кар'єра та соціальний ліфт випускника університету»
2023-2024 навчальний рік

Освітня програма Управління закладом освіти
Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки
Галузь знань 01 Освіта/ Педагогіка
Рівень вищої освіти другий

Викладач (і)	Старокожко Ольга Миколаївна
Посилання на сайт	http://bdpu.org/faculties/gef/structure-gef/kaf-management-and-administration/composition-kaf-pedagogies-higher-school/starokozhko/
Контактний тел.	+38(099)-300- 33-36
Е-mail викладача:	starokogko@ukr.net ; om_starokozhko@bdpu.org.ua
Графік консультацій	здійснюються індивідуально із застосуванням дистанційних технологій

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
3/90	8	8	74	залік

Семестр: осінній

Мова навчання: українська

Ключові слова: кар'єра, соціальний ліфт, типи та моделі стратегії кар'єри

Мета та предмет курсу. Метою навчальної дисципліни «Кар'єра та соціальний ліфт випускника університету» є сформувати компетентності активної життєвої позиції учасників освітнього простору, випускників ЗВО щодо успішного звершення їх вторинної соціалізації, професійного самовизначення, активної, агресивної участі у визначенні власного соціального статусу, бачення особистісних перспектив засобами сценарного мислення, прагнення до високого рівня екселентності; вивчення психологічних механізмів його професійного зростання та оволодіння методиками саморозвитку.

Предметом курсу кар'єра особистості.

Зміст курсу: навчальна дисципліна «Кар'єра та соціальний ліфт випускника університету» передбачає вивчення наступних тем:

Змістовий модуль 1. Кар'єра як соціально-психологічний феномен

Тема 1. Розвиток кар'єри випускника університету як психолого-педагогічна проблема. Сучасні погляди на структурні чинники особистої самореалізації в соціальному ліфті.

Поняття кар'єри. Основні цілі кар'єри. Особливості кар'єри відповідно до соціокультурного середовища. Вік і кар'єра. Стать і кар'єра. Кар'єра і освіта. Кар'єра і влада. Службово-професійне просування й кар'єра. П'ять етапів просування кар'єри. Види кар'єри. Професійна кар'єра. Внутріорганізаційна кар'єра. Спеціалізована кар'єра. Неспеціалізована кар'єра. Горизонтальна кар'єра. Вертикальна кар'єра. Прихована кар'єра.

Соціальний ліфт як чинник структурування сучасного українського суспільства. Поняття «соціальний ліфт» та «соціальна мобільність». Молодіжні субкультури. Яппі. Професійні корпорації. Чинник професійної приналежності до реальності та характеру її змін. Виклик - Професійне «плато» - Погіршення. Соціальне та професійне акме педагогічного працівника. Хоттабізація та навігластво. Сингулярність, призначення, покликання.

Змістовий модуль 2. Побудова ділової кар'єри

Тема 2. Особистісні характеристики менеджера освіти та їх роль в побудові кар'єри.

Критерії та фактори кар'єрного успіху. Принципи успішної побудови і реалізації кар'єри. Критерії кар'єрного успіху. Особливості критеріїв успішної кар'єри. Фактори, що визначають кар'єрний успіх: непсихологічні та психологічні (соціально-психологічні, організаційно-психологічні, особистісні). Особистісні характеристики менеджерів (керівників) освіти. Еволюція вимог до керівників. Загальні якості особистості менеджера. Основні характеристики розумових здібностей. Поняття ділових якостей. Компетентність та її види. Гендерний аспект кар'єри. Поняття про гендер та гендерні дослідження. Особливості чоловічої і жіночої кар'єрної стратегії. Гендерні аспекти у працевлаштуванні. Порівняльна характеристика відношення до кар'єри чоловіків і жінок. Особливості жіночої і чоловічої психології, що впливають на побудову і розвиток кар'єри.

Тема 3. Типи, моделі та стратегії кар'єри

Типологія кар'єри. Види кар'єри. Типологія соціальних кар'єр регіональних керівників. Типи елітних кар'єр. Моделі кар'єри: «сходи», «трамплін», «змія» і «роздоріжжя» за Єгоршиним А.П. Порівняльна характеристика, переваги та недоліки моделей кар'єри. Стратегії розвитку кар'єри за Маневріним І.: кар'єрна стратегія «клуб», «спортивна команда», «міцність», «академія». Взаємодія типів особистості і типів кар'єри. Типи

особистості за Джоном Л. Голандом: дослідницький, артистичний, підприємницький, конвенціональний, соціальний, реалістичний. Зв'язок типів кар'єри та типів особистості.

Змістовий модуль 3. Мотивація кар'єрного росту. Правила ділового спілкування

Тема 4. Мотивація кар'єрного росту. Мистецтво переконання та правила ділового спілкування.

Етапи кар'єри і потреби працівника. Екзистенціальні потреби. Моральні потреби. Духовні потреби (ментальні потреби). Потреби досягнення цілі. Основні мотиви кар'єри особистості. Змістові теорії. Процесуальні теорії. Класична теорія Ф. Тейлора. Теорія А. Маслоу. Теорія Ф. Герцберга. Теорія Д. Мак-Клеланда. Теорія людських ставлень Р. Лайерта. Теорія обумовлення Б. Скіннера. Теорія очікування В. Врума. Мотиваційна теорія Л. Портера і Л. Лоуера. Внутрішня мотивація. Мотиваційна теорія трудових інвестицій. Методи визначення й інтерпретації результатів діяльності. Цілеспрямований вплив на працівників. Модель організаційної культури за Е. Шейном. Ефективні групові впливи. Ролі в організації і кар'єрна мотивація. Додаткові джерела мотивації в кар'єрі. Заходи для підвищення мотивації працівників. Зв'язок між зусиллями і показниками виконаної роботи. Винагорода. Покарання. Мотивація і очікування. Мотивація і група.

Мистецтво переконання та правила ділового спілкування

Тактика і техніка переконання. Сутність риторики та її основні правила. Способи, форми та методи переконання співрозмовника. Правила переконання співрозмовника. Правила переконання керівника. Підготовка і проведення ділових бесід і переговорів. Форми ділового спілкування. Поняття про ділові бесіди та їх види. Підготовка і проведення ділової бесіди. Поняття про ділові переговори та їх види. Етапи переговорів. Методи проведення переговорів. Правила ділового спілкування. Правила проведення ділових переговорів. Правила успішного переконання співбесідника. Значення жестів і поз.

Методи навчання: словесні (пояснення, розповідь, бесіда); наочні (презентації); методи стимулювання освітньої діяльності (метод навчальної дискусії, створення ситуацій пізнавальної новизни); методи активного навчання (вирішення ситуаційних задач (кейсів), робота в малих групах); методи контролю і самоконтролю (метод усного контролю, метод письмового контролю).

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять):

Політика викладання навчальної дисципліни «Кар'єра та соціальний ліфт випускника університету» ґрунтується на нормативних документах БДПУ, які регламентують освітній процес, таких як: Положення про організацію освітнього процесу в Бердянському державному педагогічному університеті, Про

академічну доброчесність у Бердянському державному педагогічному університеті, Про виявлення та запобігання академічного плагіату у Бердянському державному педагогічному університеті, Про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у Бердянському державному педагогічному університеті (<http://bdpu.org/public-information/position-bdpu/>). Основні різновиди освітньої діяльності під час викладання дисципліни: навчальні заняття, самостійна робота, контрольні заходи. Навчальні заняття проводяться у формах лекцій, семінарських занять, індивідуальних консультацій. Самостійна робота передбачає опанування дисципліни здобувачами у вільний від навчальних занять час. При організації самостійної роботи здобувачі мають можливість отримувати індивідуальні консультації, методичну допомогу викладача. Самостійна робота виконується у формі індивідуальних навчально-дослідних завдань, які наводяться у MOODLE на сторінці навчальної дисципліни.

Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять у формі усних та письмових опитувань. Підсумковий семестровий контроль відбувається у вигляді заліку.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: відеопроєктор, ноутбук, інформаційні технології: навчальна платформа Moodle: (кафедра менеджменту та адміністрування: (<https://edu.bdpu.org/course/index.php?categoryid=22>)).

Розподіл балів, які отримують здобувачі другого рівня вищої освіти

Рейтингова система оцінювання передбачає використання поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять, має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача освіти до виконання конкретної роботи та регулюється «Положенням про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у БДПУ» (https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2021/01/Kryterii_ocin_2020.pdf).

Оцінювання знань під час семінарських занять має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача до виконання конкретної роботи. Системою нарахування балів передбачена максимальна кількість балів під час практичних занять – 12 балів. Оцінювання проводиться за такими критеріями: 1) розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються; 2) ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни; 3) ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються; 4) уміння поєднувати теорію з практикою при розгляді практичних ситуацій; 5) логіка, структура, стиль викладу матеріалу при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки; 6) пізнавальна активність під час заняття. Максимальний бал ставиться за умови відповідності виконаного завдання

здобувачем або його усної відповіді всім шістьом зазначеним критеріям (повна відповідність – 2 бали, часткова – 1). При оцінюванні практичних завдань увага також приділяється якості, самостійності та своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком освітнього процесу).

За виконання завдань за результатами самостійної роботи здобувачі отримують: від 1 до 4 балів (відповідно до складності виконаних завдань). Тема № 2-3 та Тема № 4 оцінюється в 6 балів. Таким чином, за відповіді на практичних заняттях здобувачі максимально можуть отримати 72 бали, за виконання самостійної роботи (за бажанням здобувачів) – 28 балів. Загалом – 100 балів.

Всі отримані бали згідно з Методикою переведення показників успішності знань здобувачів вищої освіти перекладається в систему оцінювання за шкалою ECTS.

Розподіл балів, які отримують здобувачі

Поточне перевірка знань та самостійна робота				Сума
Змістовий модуль № 1	Змістовий модуль № 2		Змістовий модуль № 3	
T1	T2	T3	T4	100
32	18	16	34	

	Кількість балів				
	Лекція	Практ. робота	Лаб. робота	Сам. робота	Разом
1	2	3	4	5	7
Змістовий модуль 1.					
Тема 1		0-24		0-8	0-32
Разом за змістовим модулем 2		0-24		0-8	0-32
Змістовий модуль 2.					
Тема 2		0-12		0-6	0-18
Тема 3		0-12		0-4	0-16
Разом за змістовим модулем 4		0-24		0-10	0-34
Змістовий модуль 3.					
Тема 4		0-24		0-10	0-34
Разом за змістовим модулем 6					
Всього		0-24		0-10	0-34
		72		28	0-100

Шкала оцінювання : національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка шкалою ЄКТС
	Для підсумкового семестрового контролю, що включає екзамен, курсову роботу, практику	Для підсумкового семестрового контролю, що включає залік	Для всіх видів підсумкового контролю
90-100	відмінно	зараховано	A (відмінно)
65-89	добре		BC (добре)
50-64	задовільно		DE (задовільно)
35-49	незадовільно	не зараховано	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно		F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Рекомендована література

Базова

1. Крижко В. Менеджмент в освіті : підручник. К. : Освіта України, 2020. 438 с.
2. Крижко В.В. Генеза провідництва в освіті [Колективна монографія] / І.Богданов, С.Лисаков, С.Клепко, В.Крижко За заг. Ред. Проф. І.Богданова. К.: Освіта України, 2020 478с.
3. Конверський А. Є. Критичне мислення: підручник. К. : Центр учбової літератури, 2019. 344 с.
4. Немченко С.Г. Теоретичні і методичні засади підготовки керівника загальноосвітнього навчального закладу до рефлексивного управління у педагогічних університетах : монографія. Бердянськ : Видавець Ткачук О. В, 2017. 408 с.
5. Подоляк Л. Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи: навчальний посібник для ст-ів ВНЗ. К. : Каравела, 2019. 360 с.
6. Рульєв В.А. , Гуткевич С.О. Менеджмент: навчальний посібник. К. : Центр учбової літератури, 2019. 312 с.
7. Святенко, Ю.О. Тренінг особистісного зростання: навчально-методичний посібник для студентів.К. : Слово, 2017. 112 с.

Допоміжна

8. Абульханова-Славская К.А. Деятельность и психология личности. М.: Наука, 2010. 335 с.
9. Бодди Д., Пейтон Р. Основы менеджмента: пер. с англ. -СПб: «Питер», 1999. 816с.
10. Вайнштейн, Л.А. Психология управления: учеб. Пособие. Минск : Высшая школа, 2018. 383 с.
11. Елисева, Л. Я. Педагогика и психология планирования карьеры: учебное пособие для бакалавриата и магистратуры. М. : Издательство Юрайт, 2018. 187 с.
12. Климов, Е.А. Психология профессионального самоопределения. М.: Академия, 2012. 304 с.

13. Могилёвкин, Е.А., Щербина, М.В., Кленина, А.Н., Бажин, А.С. Карьера молодого специалиста: теория и практика управления. Владивосток: Изд-во ВГУЭС, 2010. 24 с.
14. Мельник О. В., Морін О. Л., Гуцан Л. А. Побудова кар'єри : навч.-метод. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014.172 с.
15. Никифорова Г.С., Дмитриевой М.А., Снеткова В.М. Практикум по психологии менеджмента и профессиональной деятельности. Спб.: Речь, 2001. 276 с.
16. . Зеер Э.Ф. Психология профессий: учебн. пособие для ВУЗов М.: Академический проект, 2008. 336 с.
17. Исмаилова, А.С. Профессиональное консультирование : учеб. Пособие. Екатеринбург: Изд-во Урал, ун-та, 2011. 210 с.
18. Фурман А. В. Методолог – професія майбутнього. *Психологія і суспільство*. 2016. №16. С.16-43.
19. Щудло С. А. Ризики молоді у системі вищої освіти. Вчені записки Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія». Харків: Вид-во НУА, 2014. Т. 20. С. 77 - 84.

Інформаційні ресурси

20. <http://www.mon.gov.ua/index.php/ua/diyalnist/nauka/naukova-diyalnist-uvishchikhnavchalnikhzakladakh/4688> – Нормативно-правова база наукової діяльності у вищих навчальних закладах.
21. <https://sqe.gov.ua/uk-ua/> — Державна служба якості освіти України;
22. <https://www.liga.net/> — інформаційно-довідкова система з нормативно-правової інформації.
23. <http://www.nbuv.gov.ua/> — Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського публікації з питань структури і організації державного управління.
24. <http://adaptive.org.ua/> -- Школа адаптивного управління.
25. Верховна Рада України www.portal.rada.gov.ua
26. Кабінет Міністрів України www.kmu.gov.ua
27. Центр перспективних соціальних досліджень www.cpsr.org.ua